Skolinspektionen

Huvudman

Sundsvalls kommun
sundsvalls.kommun@sundsvall.se

Beslut

Datum 2025-09-12
Dnr SI 2025:4427

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vibackeskolan i Sundsvalls kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sundsvalls kommun att senast den **5 december 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd samt skolplikt och rätten till utbildning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sundsvalls kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sundsvalls kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle informera samtlig personal om skollagens krav kring extra anpassningar och när personalen ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Informera även om skyldigheten för rektorn, eller den rektorn delegerat uppgiften till, att ta emot anmälningar och skyndsamt initiera en utredning utifrån en sådan anmälan. Informationsinsatsen ska även innefatta information om skollagens krav kring åtgärdsprogram. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5, 7 och 9 §§ skollagen).
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn ska rektorn se till att skyndsamt starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som har inkommit till rektorn under perioden 12 september – 28 november 2025 samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
3. Rektorn ska se till att starta utredning om behov av särskilt stöd avseende eleverna 15, 16, 17 och 41. Inkom med en redogörelse för

vilket datum en utredning har startats för respektive elev (3 kap. 7 § skollagen).

4. I de fall utredningar om behovet av särskilt stöd inleds ska rektorn säkerställa att elevers behov av särskilt stöd utifrån kunskapsmässiga och/eller sociala eller andra svårigheter utreds i samtliga ämnen där eleven bedöms att inte kunna uppnå kriterierna för bedömning av kunskaper eller de betygskriterier som minst ska uppnås. Detta innebär att de behov av särskilt stöd som framkommer i en utredning ska vara avgörande för vilka särskilda stödåtgärder som skrivs in i elevens åtgärdsprogram. Huvudmannen ska inkomma med de tre senaste dokumenterade utredningarna om behov av särskilt stöd för elever i årskurserna 7–9 på skolenheten i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
5. För varje utredning om särskilt stöd som avslutas i årskurserna 7–9 innan den 21 november 2025 ska rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Se även till att beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram delges elev och vårdnadshavare samt att varje fattat beslut innehåller en överklagandehänvisning. Inkom med de fem senaste besluten gällande åtgärdsprogram som fattas under perioden 12 september – 28 november 2025. Redovisa även om beslut om åtgärdsprogram eller att inte upprätta åtgärdsprogram har fattats för var och en av eleverna 14, 18, 28, 36, 40 och 45. Bifoga i förekommande fall beslut (3 kap. 9 §, 28 kap. 16 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 31 och 33 §§ förvaltningslagen (2017:900)).
6. Se till att det fattas beslut om ett nytt åtgärdsprogram efter utvärdering av ett åtgärdsprogram eller att det fattas beslut om att avsluta åtgärdsprogrammet om bedömningen är att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd. Redogör för när utvärdering av åtgärdsprogram har skett för eleverna 3, 4, 5 och 8, vad som framkom vid utvärdering och inkom med det beslut som har fattats efter utvärdering (3 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 31 § förvaltningslagen).
7. Rektorn ska se till att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning endast fattas om det finns stöd för åtgärden och dess omfattning i en utredning om en elevs behov av särskilt stöd. Inkom med de tre senaste besluten i årskurserna 7–9 om utredning av en elevs behov av särskilt stöd och utarbetade åtgärdsprogram för elever som helt eller delvis undervisas enskilt eller i särskild undervisningsgrupp vid tidpunkten för huvudmannens redovisning (3 kap. 9 och 11 §§ skollagen).

8. Rektorn ska se till att beslut om anpassad studiegång endast fattas om det finns stöd för åtgärden och dess omfattning i en utredning om en elevs behov av särskilt stöd. Rektorn ska även se till att beslut om anpassad studiegång innehåller en klargörande motivering utifrån rekvisitet att beslut om anpassad studiegång får fattas om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Se även till att det av besluten innehåller uppgifter om vilka avvikelser som görs från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Inkom med de tre senaste beslut om anpassad studiegång i årskurserna 7–9 vid tidpunkten för huvudmannens redovisning (3 kap. 9 och 12 §§, 29 kap. 10 § skollagen samt 32 § förvaltningslagen).
9. Upphör att fatta beslut om att ge elever särskilt stöd i form av distansundervisning så länge huvudmannen inte har ansökt och fått godkännande som utförare av sådan undervisning (3 kap. 11 a §, 22 kap. 2 och 9 §§, skollagen).

Skolplikt och rätt till utbildning

1. Rektorn ska se till att de bakomliggande orsakerna till frånvaro, och om förutsättningarna är uppfyllda att även behov av särskilt stöd, skyndsamt utreds för elever med upprepad eller längre tids frånvaro om det inte är uppenbart obehövligt. Utredning av orsakerna till en elevs frånvaro ska göras i samråd med eleven, elevens vårdnadshavare samt elevhälsan. Dokumentation i form av en redogörelse över vilka elever i årskurs 7–9 som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro under 12 september – 28 november 2025 samt för när eventuella utredningar av frånvaro har inletts ska ges in till Skolinspektionen. Huvudmannen ska även inkomma med en redogörelse över den kartläggning som har genomförts och den bedömning som har gjorts av de bakomliggande orsakerna till frånvaron för eleverna 11 och 37. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a § skollagen).
2. Se till att rektorn anmäler till huvudmannen när utredning av en elevs frånvaro har inletts. Huvudmannen ska dokumentera hur många anmälningar om påbörjad frånvaroutredning som har gjorts och vilka elever som rapporterats till huvudmannen, beträffande elever i årskurserna 7–9, under perioden 12 september – 28 november 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen vid tidpunkten för huvudmannens redovisning (7 kap. 19 a § skollagen).
3. Huvudmannen ske se till att vidta åtgärder för att öka elevers närvaro. Åtgärderna ska ha sin utgångspunkt i den utredning om frånvaro, och

eventuell utredning om särskilt stöd, som har genomförts för en elev. Huvudmannen ska inkomma med en redovisning över vilka åtgärder som har vidtagits för var och en av eleverna 9, 10 och 12, som syftar till att eleverna ska öka sin skolnärvaro. Om kompletterande utredningsåtgärder bedöms nödvändiga ska sådana utredningsåtgärder vidtas. En sammanställning över insatser som har vidtagits för eleverna 9, 10 och 12 under perioden 12 september – 28 november 2025 ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a och 22 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet, dnr 2025:4427, i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Vibackeskolan i Sundsvalls kommun våren 2025. Tillsynen avser skolverksamheten i årskurserna 7–9.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vibackeskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, skolplikt och rätten till utbildning samt extra studietid.

Tillsynen har genomförts genom att Skolinspektionen inledningsvis har begärt in viss dokumentation, bland annat betygskatalog för höstterminen 2024, uppgifter om vilka elever som är föremål för särskilt stöd och åtgärdsprogram samt uppgifter om vilka elever som har en problematisk frånvaro från januari 2025 till och med april 2025. Vid skolbesök den 20 och 21 maj 2025 har intervjuer med elever och undervisande lärare aktualiserats. Digitala intervjuer med representanter för elevhälsan samt rektorn och biträdande rektor har ägt rum 26 maj respektive den 28 maj 2025.

Ytterligare dokumentation har begärts in i ärendet i form av Sundsvalls kommuns rutin för skolenheters arbete med elevers frånvaro i grundskolan och anpassade grundskolan (nedan benämnd frånvarorutin), utredningar om en elevs behov av särskilt stöd, åtgärdsprogram och frånvaroutredningar för ett antal elever.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet. När Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt den elevföreteckning (aktbilaga 6) som myndigheten har sammanställt. Elevförteckningen har kommunicerats med huvudmannen.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Kännedom om de föreskrifter som gäller för verksamheten samt rektors skyldighet att starta utredning

En lärare uppger vid intervju att samarbetet mellan lärare och skolans elevhälsoteam fallerar i vissa fall på grund av otydligheter kring rutiner och dokumentation och kommunikationen fungerar inte fullt ut. Flera lärare uppger att det är otydligt vem som ansvarar för vad i arbetet med stöd till elever. En lärare uppger att det inte alltid förs anteckningar på möten där lärare och elevhälsoteamet deltar, vilket medför att information inte kommuniceras till alla som behöver känna till den. Det finns inget fungerande system eller samlad dokumentation kring vad som har genomförts kring elever uppger lärare, vilket i sin tur medför att det ofta blir missförstånd och saker tar lång tid. Samtliga lärare känner inte till skolans rutiner kring hur de ska hantera extra anpassningar.

Lärare uppger att rutinen kring stöd är att lärare anmäler till elevhälsoteamet när de befarar att en elev inte kommer uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Anmälan ska enligt skolans rutin ske på de regelbundna möten med elevhälsoteamet (Öppet eht) där lärare bokar en tid. Flera lärare uppger att det kan dröja innan det finns lediga tider, upp till tre till fyra veckor och mötestiden är knapp. Lärare uppger att de prioriterar att

anmäla elever som det är mest akut kring och om det finns utrymme tar de upp elever med mindre allvarliga svårigheter.

Flera lärare uppger att det inte alltid startas utredningar om särskilt stöd för elever trots att lärare anmält utredningsbehov till skolans elevhälsoteam. Det framkommer även att återkopplingen från elevhälsoteamet kring vilka åtgärder som har aktualiserats kring en elev kan dröja. Handledare (mentorer) och lärare kan själva behöva kontakta skolans elevhälsoteam för att få information om vilka eventuella beslut som har tagits kring en elev. En lärare uppger att ibland försvinner de pedagogiska kartläggningarna som lärarna skriver, varför läraren har börjat spara en egen kopia av pedagogiska kartläggningar som hen gjort. En annan lärare upplever att skolan behöver titta mer på kriterierna för när en elev ska erhålla extra stöd, då vissa elever får stöd men inte andra.

I intervju med representanter för elevhälsoteamet bekräftas att tiden som är avsedd för Öppet eht är otillräcklig och att lärare kan få vänta upp till en månad innan de får tid att ta upp eller anmäla elever för utredning av särskilt stöd. Representanter för elevhälsoteamet uppger även att på Öppet eht fattas inte beslut om en utredning om särskilt stöd ska starta eller inte. Ett sådant beslut fattas vid elevhälsoteamets egna möten och beslut om utredning kan tas först efter att en pedagogisk kartläggning är genomförd, uppger en representant för elevhälsoteamet.

Rektorn uppger i intervju att det är handledarna som bär ansvaret för att uppmärksamma elever i behov av stöd och att anmäla elevärenden till elevhälsoteamet på Öppet eht. Det finns dessutom möjlighet att meddela elevers stödbehov via mejl om än rutinen är anmälan vid Öppet eht. Rektorn bekräftar att tiden på Öppet eht är begränsad och att det fortfarande finns oklarheter bland personal kring när en elev ska anmälas till elevhälsoteamet.

Rektorn uppger även att det är elevhälsoteamet tillsammans med rektorn som fattar beslut om en lärares anmälan utgör en anmälan om utredningsbehov av särskilt stöd eller inte. En anmälan till Öppet eht kan leda till att specialpedagogen behöver handleda undervisande personal eller att lärare behöver genomföra en viss insats. Rektorn uppger att det har genomförts många pedagogiska utredningar det senaste läsåret (2024/2025) då skolan har ökat utredningstakten, men rektorn kan inte påstå att alla elever med utredningsbehov har utretts och erhåller särskilt stöd i dagsläget även om det är en målbild. Det finns både struktur och vilja men det är en resursfråga, uppger rektorn. Skolinspektionen har tagit del av betygskatalogen för höstterminen 2024. Där framgår det att drygt 35 procent av eleverna i årskurs 7–9 inte har godkända terminsbetyg i ett eller flera ämnen.

Skolinspektionen har ställt frågor kring skolsituationen för ett antal enskilda elever. Kring följande elever har det framkommit uppgifter om att eleverna trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen.

Elev 15: En lärare uppger i intervju att läraren har anmält elevens utredningsbehov av särskilt stöd till skolans elevhälsoteam vid flera tillfällen. Eleven har svårigheter i de flesta skolämnena. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår det att eleven inte har godkända betyg i sju ämnen. Representanter för elevhälsoteamet uppger vid intervju att elevens behov av särskilt stöd inte har utretts.

Elev 16: En lärare uppger att eleven aldrig har arbetat med skolarbete och att ”låna ut sin tid till skolan är svårt” för eleven. Läraren uppger att läraren har anmält utredningsbehov av särskilt stöd till elevhälsoteamet men att det inte har startats någon utredning. Elevhälsoteamet bekräftar att så är fallet, och tillägger att elevens handledare endast lyft eleven utanför mötestid. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår det att eleven inte har godkända betyg i sex ämnen.

Elev 17: Lärare uppger att utredningsbehov av särskilt stöd har anmälts till elevhälsoteamet men att det inte har startats någon utredning. Detta bekräftas i intervju med representanter för elevhälsoteamet. Elevhälsan uppger att möten med externa aktörer och vårdnadshavarna har aktualiserats och att det har genomförts en frånvaroutredning. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår det att eleven inte har godkända betyg i fyra ämnen.

Elev 41: En lärare uppger att läraren har anmält eleven flera gånger till skolans elevhälsoteam utifrån behov av att utreda särskilt stöd. Eleven hade lågt meritvärde hösten 2024 och flera av de godkända betygen är från tidigare årskurser uppger läraren. Läraren har tillsammans med elevens vårdnadshavare själva tagit kontakt med extern aktör utifrån dröjsmålet av åtgärder från skolans elevhälsoteam. En representant för elevhälsoteamet bekräftar att det inte har startats utredning om särskilt stöd för eleven och uppger att det har handlat om frånvaroproblematik kring eleven. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår att eleven inte har godkända betyg i nio ämnen.

<u>Utredning och beslut om särskilt stöd</u>

Lärare uppger vid intervju att när handledare har genomfört en pedagogisk kartläggning gör specialpedagog en analys och pedagogisk bedömning kring vad som har framkommit och det fattas beslut om det ska upprättas åtgärdsprogram eller inte. Lärare uppger att det kan ta lång tid innan det fattas beslut om åtgärdsprogram och ibland erhåller elever särskilt stöd innan åtgärdsprogram har upprättats medan det i andra fall kan dröja innan särskilt stöd sätts in. Även representanter för elevhälsoteamet

uppger i intervju att när en pedagogisk utredning om särskilt stöd är klar fattas ett beslut om att upprätta åtgärdsprogram, men på grund av hög arbetsbelastning kan det ta tid innan det formella beslutet utarbetas. En representant för elevhälsoteamet uppger att skolan har börjat att upprätta formella beslut även om bedömningen efter genomförd utredning blir att eleven inte ska ges särskilt stöd, men tillägger att det inte alltid prioriteras att upprätta den sortens beslut.

Lärare uppger att det är handledarna som har ansvar för att meddela vårdnadshavare om beslut kring åtgärdsprogram men elevhälsoteamet kan hjälpa till eller tar över kontakten med hemmet i vissa elevärenden. En lärare, tillika handledare, uppger att hen inte känner till att handledare ansvarar för att meddela vårdnadshavare om beslut om åtgärdsprogram och läraren har därför inte gjort detta. En representant för elevhälsoteamet uppger att när ett beslut om åtgärdsprogram är fattat delges det elevens handledare som har i uppdrag att ta kontakt med elevens vårdnadshavare. Elevens vårdnadshavare informeras om möjligheten att överklaga beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram genom att det framgår av beslutet som skickas hem, uppger representant för elevhälsoteamet. Skolans administration ansvarar för att skicka hem beslutet till vårdnadshavarna. Det är specialpedagogen som förser administrationen med besluten men detta hinns inte alltid med.

Rektorn bekräftar att vårdnadshavare får kännedom om resultatet av en utredning om särskilt stöd genom att utredningen skickas hem till vårdnadshavarna. Vidare uppger rektor att speciallärare, specialpedagog eller handledare ser till att vårdnadshavare kontaktas och då får ta del av beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Vem som faktiskt ska kontakta vårdnadshavare beslutas på ett elevhälsomöte där elevhälsan och rektorn deltar, uppger rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal utredningar och beslut om särskilt stöd för vissa elever vid skolenheten.

Beträffande **eleverna 1, 2** och **5**, framgår det att eleverna har omfattande utmaningar i skolsituationen. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår det att nämnda elever antingen når godkänt betyg i enstaka ämnen eller saknar godkända betyg i samtliga ämnen. I de pedagogiska utredningarna framgår det inte vad eleverna ska utveckla kunskapsmässigt inom olika skolämnen för att öka sina kunskaper och uppnå kriterierna för bedömning av kunskaper eller de betygskriterier som minst ska uppnås. Beträffande **elev 1** så är elevens pedagogiska utredning daterad 1 september 2022. Skolinspektionen har inte erhållit någon kompletterande pedagogisk utredning rörande elevens behov av särskilt stöd.

Åtgärdsprogram

Samtliga intervjuade lärare uttrycker osäkerhet kring hur uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram går till på skolan och vem som ansvarar för vad. Datum för utvärdering av åtgärdsprogram står på åtgärdsprogrammet men det är inte alltid lätt för lärare att hålla reda på datumen. Utvärderingarna sker inte alltid i enlighet med det som står i elevernas åtgärdsprogram vilket till exempel blir problematiskt om en åtgärd ska prövas endast en kortare tid. Då behövs en utvärdering tidigare än vid tidpunkten för utvecklingssamtal, då åtgärdsprogram ofta utvärderas, men det kan lätt glömmas bort, uppger en lärare. Rektorn uppger att rutinen för utvärdering av åtgärdsprogram behöver förbättras. Tätare uppföljningar och utvärderingar behöver komma till stånd. Rektorn uppger att uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram kommer att vara ett prioriterat utvecklingsområde under hösten 2025. Rektorn uppger dessutom att hen inte kan säga att det upprättas nya åtgärdsprogram när skolan kommer fram till att det särskilda stödet ska fortsätta oförändrat. Rektor vet att det ska göras men det genomförs inte alltid.

Följande information har framkommit beträffande elever med konstaterat stödbehov. Eleverna erhåller särskilt stöd, men saknar åtgärdsprogram.

Elev 14: Lärare uppger i intervju att elevens behov av särskilt stöd har utretts och att eleven undervisas i mindre sammanhang (Flex, skolans studiegård). Eleven är på inskolning i Flex under våren 2025 inför höstterminen 2025 och utredning om särskilt stöd färdigställdes i mars 2025. Representant för elevhälsoteamet bekräftar att elevens behov av särskilt stöd är utrett och att skolan har fattat beslut om att upprätta åtgärdsprogram, men att skolan ännu inte har hunnit att upprätta åtgärdsprogrammet. Representant för elevhälsoteamet bekräftar att eleven erhåller stöd i mindre sammanhang och åtgärden har pågått sedan påsk 2025. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår det att eleven inte har godkända betyg i åtta ämnen.

Elev 18: Lärare uppger att elevens behov av särskilt stöd har utretts men att det särskilda stödet ännu inte har kommit i gång. Elevens pedagogiska utredning blev klar 28 januari 2025, uppger representant för elevhälsoteamet. Representanten uppger att eleven ska erbjudas stöd i Flex. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår det att eleven inte har godkända betyg i tio ämnen.

Elev 28: En lärare uppger att det beslutades att eleven skulle pröva kortare skoldagar under december 2024. Fortsatta åtgärder såsom undervisningstid i Flex och kortare skoldagar har pågått under hela vårterminen 2025 men det finns inget upprättat åtgärdsprogram, enligt läraren. Läraren uppger vidare att hen efterfrågade en utskrift av elevens åtgärdsprogram den 17 mars 2025. Det visade sig att eleven inte hade

något upprättat åtgärdsprogram. Representant från elevhälsoteamet uppger att eleven har undervisning i Flex och uppger att elevens pedagogiska utredning färdigställdes den 20 maj 2025. I utredningen framkom det att skolan kommer erbjuda mer tid i Flex och att ett åtgärdsprogram ska upprättas. Av betygskatalogen för höstterminen 2024 framgår det att eleven saknar godkända betyg i åtta ämnen.

Elev 36: En lärare uppger att eleven har omfattande utmaningar. Det fungerar inte för eleven i skolsituationen. Läraren uppger vidare att hen har frågat elevhälsoteamet vad som är lärarens ansvar men upplever inte att hen erhållit något svar. Pedagogisk kartläggning blev klar den 8 mars 2024 uppger representant för elevhälsoteamet och att det inte har upprättats ett formellt beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram för eleven. Av betygskatalogen från hösten 2024 framgår det att eleven inte har godkända betyg i tolv ämnen.

Elev 40: Lärare uppger att elevens utredningsbehov är anmält till elevhälsoteamet och läraren har genomfört en pedagogisk kartläggning men har inte kännedom om utredningen om särskilt stöd är klar. Kartläggningen påbörjades hösten 2024. Eleven har omfattande svårigheter och kan varken läsa eller skriva, uppger läraren. Representant från elevhälsoteamet uppger att utredningen om särskilt stöd nyligen har blivit klar men att den ännu inte lagts in i elevhälsans journalsystem.

Elev 45: Lärare uppger att eleven ”får ihop” de flesta betygen och det finns en informell överenskommelse som innebär att eleven får gå hem efter halva skoldagar. Läraren tillägger att en pedagogisk kartläggning är klar. Representant för elevhälsoteamet uppger att skolan har beslutat att erbjuda eleven Flex men eleven vill inte gå dit. Av betygskatalogen höstterminen 2024 framgår det att eleven inte har godkända betyg i tio ämnen.

Följande information har framkommit av granskade åtgärdsprogram beträffande enskilda elever.

Elev 3: Av elevens åtgärdsprogram daterat 13 februari 2025 framgår det att utvärdering ska ske den 4 april 2025. Det är oklart om utvärdering kommit till stånd och vad som i så fall framkommit. Såvitt får förstås har det inte upprättats något nytt beslut om åtgärdsprogram efter den 4 april 2025.

Elev 4: Av elevens åtgärdsprogram daterat 7 januari 2025 framgår det att utvärdering ska ske den 18 april 2025. Det är oklart om utvärdering kommit till stånd och vad som i så fall framkommit. Såvitt får förstås att det inte har upprättats något nytt beslut om åtgärdsprogram efter den 18 april 2025.

Elev 5: Av elevens åtgärdsprogram daterat 7 januari 2025 framgår det att utvärdering ska ske den 18 april 2025. Det är oklart om utvärdering

kommit till stånd och vad som i så fall framkommit. Såvitt får förstås att det inte har upprättats något nytt beslut om åtgärdsprogram efter den 18 april 2025.

Elev 8: Av elevens åtgärdsprogram daterat 5 februari 2025 framgår det att utvärdering ska ske den 8 mars 2025. Det är oklart om utvärdering har kommit till stånd och vad som i så fall framkommit. Såvitt får förstås att det inte har upprättats något nytt beslut om åtgärdsprogram efter den 8 mars 2025.

Undervisning i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång

Vid intervju med lärare, elevhälsoteamet och rektorn framgår det att skolan har en särskild undervisningsgrupp, Studion, där några elever har sin placering. Det finns även möjlighet till enskild undervisning eller undervisning i mindre sammanhang i skolans studiegård, Flex. Elever kan ha hela eller delar av sin undervisning där. Det är elevhälsoteamet och ytterst rektorn som tar beslut om undervisning i Flex. Rektorn uppger att en sådan åtgärd, tid i Flex, kan utgöra en extra anpassning och då pågå upp till ett läsår. Rektorn tillägger att Flex är under utveckling och skolan arbetar med frågor som bland annat rör hur länge en sådan stödåtgärd kan pågå. Rektorn ser behov av bättre ordning och rutiner kring utvärdering av stödåtgärder och tillägger att skolan har varit för generös med denna typ av åtgärd. Rektorn uppger vidare att stöd i Flex ses som särskilt stöd när det har gjorts en pedagogisk utredning och det framkommer i utredningen att det är rätt stödåtgärd för att en elev ska nå betyg eller höja sin närvaro.

Representanter för elevhälsoteamet uppger att skolan försöker få ned antalet elever med anpassad studiegång. Ibland vägrar elever att gå på till exempel idrotten och skolan beslutar då om Flex, upprättar åtgärdsprogram och idrotten anpassas bort. En annan orsak till att besluta om anpassad studiegång kan vara att skoltiden tar mycket av elevens energi. Det kan handla om psykisk ohälsa och att eleven inte orkar med hela skoldagar. Ett syfte med att minska elevers närvarokrav är att förebygga frånvaro. Rektorn fattar beslut om anpassad studiegång i samband med möten och i dialog mellan vårdnadshavare, rektorn, biträdande rektor och studie- och yrkesvägledare. Fokus är att elever ska nå gymnasiebehörighet. Svenska, engelska och matematik prioriteras, uppger representant för elevhälsoteamet. Även om det kan vara aktuellt med anpassad studiegång i årskurs 7 anser rektorn att skolan har beslutat om för omfattande anpassningar för tidigt för vissa elever. Det är en svår avvägning och rektorn uppger att de har gått vårdnadshavare lite väl tillmötes. I vissa fall hade det kanske varit bättre att låta eleven ha ämnen kvar och få frånvaro uppger rektorn. Rektorn uppger, vid fråga om hur skolan tänker kring elevers möjlighet att återuppta ämnen, att då måste eleven själv ha vilja, ambition och möjlighet.

Följande information har framkommit om enskilda elever beträffande anpassad studiegång.

Elev 1, 2, 4 och 5: Skolinspektionen har tagit del av elevernas åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång och där framgår inte omfattningen av den anpassade studiegången utifrån hur stor avvikelse som görs från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen.

Beslut om distansundervisning

Elev 11: Av dokumentation framkommer det att rektorn har fattat beslut om åtgärdsprogram och att eleven ska erhålla distansundervisning under perioden 13 februari 2025 till 16 april 2025. Beslutet är fattat 28 februari 2025. Enligt Skolinspektionens notering har Sundsvalls kommun inte ansökt om att bedriva distansundervisning eller har blivit godkänd som utförare av sådan undervisning. Det framkommer inte att huvudmannen har fattat beslut om särskild undervisning för eleven (se vidare uppgifter under avsnittet nedan: Skolplikt och rätt till utbildning).

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjlighet till kompetensutveckling och har nödvändiga insikter i de förskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en

utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är obehövligt.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av åtgärdsprogrammet ska det även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och om, beslutet innebär form av anpassad studiegång enligt 12 § kan rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetats.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får ett beslut om särskilt stöd ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Enligt 3 kap. 11 a § skollagen får ett beslut enligt 3 kap 9 § skollagen innebära att särskilt stöd ges i form av distansundervisning i grundskolan om krav enligt 22 kap. 5 § skollagen är uppfyllda.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av 22 kap. 5 § skollagen framgår det bland annat att distansundervisning får användas som särskilt stöd enligt 3 kap. 11a § i bland annat grundskolan för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik, om alla

andra möjligheter till särskilt stöd är uttömda eller bedöms olämpliga och om elevens vårdnadshavare medger att sådan undervisning används.

Av 22 kap. 9 § skollagen framgår det bland annat att distansundervisning endast får utföras av en huvudman inom skolväsendet som efter ansökan har godkänts som utförare av utbildning där distansundervisning används.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 31, 32 och 33 §§ förvaltningslagen. Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 928).

I förarbeten till skollagen anges att en utredning om särskilt stöd ibland kan göras snabbt och enkelt, medan det i andra fall kan behövas en mer omfattande utredning. Någon tidsgräns för hur lång tid en utredning får ta kan därför inte anges. Huvudprincipen måste dock vara att det ska ske skyndsamt, så att eleven får det stöd hon eller han behöver så fort som möjligt (prop. 2009/10:165 s. 291).

Enligt 31 § förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som visar bland annat vad beslutet innehåller samt vem eller vilka som har fattat beslutet.

Av 32 § förvaltningslagen framgår att beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpas och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Av 33 § förvaltningslagen framgår bland annat att en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållit i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten kan överklaga beslutet ska denne underrättas om hur det går till.

Skolinspektionens bedömning

<u>Kännedom om de föreskrifter som gäller för verksamheten samt rektors skyldighet att starta utredning</u>

Skolinspektionen bedömer att samtlig personal inte känner till skollagens reglering beträffande extra anpassningar och särskilt stöd. Förhållandet medför risk att elever inte erhåller beslutade extra anpassningar, att elevers behov av särskilt stöd inte alltid uppmärksammas och utreds samt att ytterligare brister uppstår i det systematiska arbetet med särskilt stöd till elever.

Skolinspektionen konstaterar att det inte alltid startas en utredning om särskilt stöd efter anmälan om utredningsbehov från lärare, trots att förutsättningarna för att inleda en utredning är uppfyllda. Det gäller i vart fall eleverna 15, 16, 17 och 41. Att utredningar inte initieras trots att förutsättningarna för en sådan utredning är uppfyllda utgör en brist.

Utredning och beslut om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att skolans utredningar om elevers behov av särskilt stöd uppvisar brister. Det gäller till exempel utredningarna för eleverna 1, 2 och 5. Skolinspektionen bedömer att det utgör en brist att dessa elevers utredningar saknas information om vad eleverna ska utveckla kunskapsmässigt inom de olika ämnena för att öka sina kunskaper och nå målen. En utredning om en elevs behov av särskilt stöd ska vara aktuell och innehålla en kartläggning av elevens kunskapsmässiga och/eller sociala svårigheter i de ämnen eleven bedöms att inte kunna uppnå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Det ska finnas en samlad analys av elevens behov av särskilt stöd i respektive ämne och skolsammanhang och vad eleven behöver utveckla kunskapsmässigt och/eller socialt i respektive ämne där eleven bedöms i behov av särskilt stöd. Beträffande elev 1 så är elevens pedagogiska utredning daterad 1 september 2022, vilket kan betraktas som inaktuellt och utgör därmed en brist.

Åtgärdsprogram

Att skolan inte alltid fattar formella beslut om åtgärdsprogram när en utredning om särskilt stöd har avslutats utgör en brist. Det gäller i vart fall eleverna 14, 18, 28, 36, 40 och 45. Det utgör även en brist att vårdnadshavare inte alltid delges beslut om åtgärdsprogram, vilket medför att vårdnadshavare saknar möjlighet att överklaga beslut och viktiga rättssäkerhetsaspekter åsidosätts. Skolinspektionen konstaterar även att det inte alltid fattas nytt beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogram i samband med utvärdering av åtgärdsprogram, vilket utgör en brist. Det gäller i vart fall för eleverna 3, 4, 5 och 8.

Undervisning i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång

Skolinspektionen konstaterar att det finns elever som är föremål för särskilt stöd i form av enskild undervisning eller undervisning i särskild undervisningsgrupp utan att det har upprättats åtgärdsprogram vilket utgör en brist. Det gäller i vart fall eleverna 14, 18, 28 och 45. Enligt Skolinspektionens bedömning kan undervisning i mindre sammanhang och som pågår över en längre period, än rent tillfälligt, inte betraktas som en extra anpassning. Det är en särskild stödåtgärd som ska föregås av en utredning om särskilt stöd och rektorn ska fatta beslut om åtgärdsprogram och särskilt stöd i form av enskild undervisning eller undervisning i särskild undervisningsgrupp.

Skolinspektionen konstaterar även att det finns brister vad gäller skolans beslut om anpassad studiegång. I några fall saknas formella beslut och i befintliga beslut saknas tydliga uppgifter om vilka avvikelser som har gjorts från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Det gäller i vart fall eleverna 1, 2, 4, 5, 28 och 45. Beslut om anpassad studiegång kräver noggranna överväganden och regelbundna uppföljningar för att kunna säkerställa att åtgärderna faktiskt främjar elevens kunskapsutveckling och välbefinnande.

Beslut om distansundervisning

Skolinspektionen konstaterar att rektorn har fattat beslut om särskilt stöd i form av distansundervisning för elev 11 trots att huvudmannen saknar godkännande för att bedriva sådan undervisning, vilket utgör en brist.

Skolplikt och rätt till utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolan har en frånvarorutin som Skolinspektionen tagit del av. Frånvarorutinen beskrivs sammanfattande nedan, tillsammans med personalens kommentarer från intervjuer med Skolinspektionen.

1) Handledarna bevakar frånvaro i skolans webbplats och ringer hem till vårdnadshavare vid oro. Rektorn uppger att utredning av elevens frånvaro startas i samband med detta. Skolan är bättre på att ta kontakt med vårdnadshavare än att dokumentera samtalen, uppger rektorn. **2)** Uppföljning och kartläggning kring elevens frånvaro genomförs av lärare, tillsammans med elev och vårdnadshavare. **3)** Om en elevs frånvaro fortsätter tar skolans kuratorer över och gör en fördjupad kartläggning. Då initieras även ofta en pedagogisk utredning eftersom frånvaron brukar påverka måluppfyllelsen negativt. Det är kuratorerna som tar störst ansvar för att analysera frånvarokartläggningen i steg tre och vad som framkommer där, men handledarna ska involveras, uppger rektorn. **4)** Anmälan till huvudmannen görs av skolledningen eller kuratorn. Rektorn uppger att det visserligen står i frånvarorutinen att anmälan till huvudman ska ske i steg två men skolförvaltningen är inte riktigt tydlig kring vad som gäller.

I intervju med elever och lärare framgår det att elevernas vårdnadshavare meddelas direkt om en elev frånvarar via skolans digitala frånvarosystem. Lärare, representanter för elevhälsoteamet, rektorn och biträdande rektor uppger att det är handledarens ansvar att ta kontakt med elevens vårdnadshavare när elevens frånvaro ökar och att frånvarorutinen för Sundsvalls kommun ska följas. Flera av lärarna uppger dock att de upplever frånvarorutinen otydlig och det är oklart om skolan tillämpar alla delar i

frånvarorutinen. Lärare nämner flera moment i rutinen som otydliga, till exempel om elevhälsoteamet noterar när lärare har genomfört steg ett. Det är inte heller tydligt vad som egentligen gäller kring att kalla vårdnadshavare till möte i steg två och det är inte direkt uttalat vem som ska följa upp efter två veckor. En lärare berättar att det är uttalat att handledare ska skriva ut kartläggningen i steg två och lägga i elevhälsoteamets postfack, men det är oklart vem som tar hand om underlaget och vad som händer när lärare lämnat ifrån sig en frånvarokartläggning.

Representanter för elevhälsan uppger också att steg två och tre i frånvarorutinen inte fungerar så bra. Handledarna gör sällan uppföljning av frånvaron i steg två eller i vart fall dokumenteras inte vad som framkommer trots att det finns en blankett för detta. Lärare, representanter för elevhälsoteamet, rektorn och biträdande rektor svarar samstämmigt att det inte sker någon återkoppling från huvudman när en anmälan har skett. Rektorn uppger även att anmälan är till för att nämnden ska sammanställa statistik. En lärare uppger att efter steg tre i frånvarorutinen, efter att kuratorerna kopplats in, så händer det ingenting mer i steg fyra. Det blir helt tyst och elevärendet åker tillbaka till steg ett i rutinen där det ligger på handledare att ringa hem och fråga om frånvaron. Rektorn uppger även att elever kan hamna återkommande i steg två i frånvarotrappan enligt kommunens gemensamma frånvarorutin.

Lärare uppger att om vårdnadshavarna har sjukanmält eleven så informerar handledaren elevhälsoteamet detta. Skolan gör inte så mycket mer om det uppges vara sjukdom som orsak till frånvaro, uppger lärare. En representant för elevhälsan uppger att om en sådan frånvaron har pågått under en längre tid, cirka tre veckor, begär skolan in sjukintyg. En annan representant för elevhälsoteamet uppger däremot att det är väldigt ovanligt att skolan kräver in sjukintyg utan hänvisar vårdnadshavare i stället till sjukvården. Biträdande rektorn uppger också att hen inte känner till att skolan har krävt in sjukintyg. Rektorn uppger att det har aktualiserats men skolan har efterfrågat fler intyg än vad skolan fått in.

Lärare uppger att det sällan aktualiseras samverkansmöten med andra aktörer som till exempel sjukvården och socialtjänsten. Representanter för elevhälsan uppger att det hänt att Barn- och ungdomspsykiatrin har nekat samverkan med skolan. Flera representanter för elevhälsoteamet uppger att de ser behov av mer stöd för att få till stånd samverkan med andra aktörer. Rektorn uppger att det är svårt för skolan att själv ta ställning till om en elev är för sjuk för att vara mottaglig för undervisning i skolan och tillägger att skolan behöver mer stöd och hjälp i detta. Trots behov av samverkan med andra aktörer kommer det sällan till stånd, uppger rektorn.

Skolinspektionen har tagit del en sammanställning rörande elever som har 20 procents frånvaro eller mer i årskurserna 7–9 under perioden januari till och med april 2025. I sammanställningen framgår det att 25 procent av eleverna har 20 procents frånvaro eller mer under perioden.

Skolinspektionen har även tagit del av fyra frånvaroutredningar avseende eleverna **9, 10, 11** och **12**. Följande information har framkommit:

Elev 9: En lärare uppger vid intervju att det är oklart vilka åtgärder som aktualiseras för eleven för att komma till rätta med frånvaron. Elev 9 har haft hög frånvaro sedan mellanstadiet och eleven är föremål för extra anpassningar. Läraren berättar att eleven inte har något åtgärdsprogram och det är svårt att ta på vad det är som orsakar elevens frånvaro. Representant för elevhälsoteamet uppger att hen och elevens handledare har varit involverad i elevens frånvaroutredning och bekräftar att eleven hade hög frånvaro även på sin tidigare skola. En representant tillägger att frånvaron går upp och ned. I en fördjupad frånvaroutredning (steg tre), som inte är daterad men redogör för elevens frånvaro från och med den 12 december 2024 till och med den 12 februari 2025, utreds de bakomliggande orsakerna till elevens frånvaro utifrån familj, fritid och skolsituation. Utredningen innehåller förslag på åtgärder och det framgår att uppföljning ska ske efter cirka fyra veckor. Skolinspektionen har inte erhållit ytterligare dokumentation beträffande eleven. Enligt uppgift har eleven fortsatt hög frånvaro under mars och april månad 2025 som uppgår till 44 procent. Eleven saknar betyg i fyra ämnen höstterminen 2024.

Elev 10: Lärare uppger vid intervju att elev 10 har problematisk frånvaro. Representant för elevhälsoteamet uppger att eleven har mindre än 20 procents frånvaro vid tidpunkten för Skolinspektionens intervju och att det inte har varit tal om att utreda särskilt stöd för eleven. Enligt uppgift från huvudmannen har eleven 26 procents frånvaro från och med januari till och med april 2025, varav 28 procent i mars och 30 procent i april. Eleven saknar betyg i tio ämnen hösten 2024. En uppföljning och kartläggning kring elevens frånvaro (steg två) har genomförts och vissa åtgärder omnämns såsom att skolan ska se över möjligheten för eleven att sitta i grupprum, att vårdnadshavarna ska se till att elevens mobil inte är i sovrummet och att eleven ska hitta nya frukostrutiner och sätta larm när det är dags att gå till skolan. Datering för utredningen saknas. Uppföljning ska ske efter cirka fyra veckor, enligt formuläret. Skolinspektionen har inte erhållit fler dokument beträffande elev 10 från skolan och det är oklart om vidtagna åtgärder har följts upp.

Elev 11: En lärare uppger vid intervju att eleven har problematisk skolfrånvaro. Eleven har haft svårt att komma till skolan sedan skolstart höstterminen 2024. Eleven har prövat att vara i, Flex, men åtgärden har inte gett effekt i form av ökad närvaro. En representant från elevhälsoteamet

uppger att det inte finns någon utredning kring elevens frånvaro. Specialpedagogen uppger att skolan nog inte har gjort en pedagogisk kartläggning men eleven erhåller särskilt stöd i form av hemundervisning. Rektorn bekräftar att eleven har hemundervisning. Rektorn uppger att det är ett rektorsbeslut och tillägger att skolan önskar mer stöd kring eleven samt mer stöd från sjukvården då skolan inte är bekväm i nuvarande lösning. Rektorn bekräftar att elevens frånvaro eskalerade vid terminsstart hösten 2024. Biträdande rektorn tillägger att eleven har en stor andel ogiltig frånvaro. Skolinspektionen har inte erhållit någon dokumentation av eventuell frånvaroutredning eller utredning om särskilt stöd beträffande elev 11. Däremot har Skolinspektionen erhållit åtgärdsprogram och beslut av rektorn om distansundervisning, daterad 28 februari 2025 med utvärdering 16 april 2025, samt en utvärdering av åtgärdsprogram, 29 april 2025.

Elev 12: Lärare uppger i intervju att eleven har problematisk frånvaro och har svårt att nå betyg samt att eleven är anmäld för utredning om särskilt stöd, men det är oklart om en utredning har startats. Enligt betygskatalogen höstterminen 2024 saknar eleven godkänt betyg i tio ämnen. Rektorn uppger att en uppföljning och kartläggning kring elevens frånvaro (steg två) är utförd och skolans ena kurator är inkopplad i ärendet. Rektorn uppger även att det inte har tagits beslut om att starta utredning om särskilt stöd och tillägger att det pågår en insats i form av samverkan med extern aktör. I frånvaroutredningen, daterad 11 mars 2025, framkommer överenskomna åtgärder. Uppföljning ska ske efter cirka fyra veckor enligt formuläret. Enligt inkommen uppgift från skolan uppmärksammades att elevens frånvaro ökade i början av höstterminen 2024. Eftersom frånvaron sedan ökade, oro kring mående uppmärksammades och att eleven började vara hemma på heltid inleddes en frånvarokartläggning av kurator (steg tre). Kartläggningen har dock inte kunnat slutföras då ena vårdnadshavaren inte har deltagit. Enligt uppgift från huvudmannen har eleven 63 procents frånvaro från januari till och med april 2025, varav 88 procent i mars och 95 procent i april.

Elev 37: En lärare uppger vid intervju att skolan inte har begärt in sjukintyg eller ifrågasatt elevens sjukfrånvaro trots hög frånvaro under längre tid. Läraren tillägger att skolan nu ändå har börjat fundera på vad som är de verkliga orsakerna till elevens frånvaro eftersom olika hälsorelaterade orsaker uppgetts av vårdnadshavare. Vårdnadshavarna har även uppgett att de har kontakt med hälsocentralen. Representanter för elevhälsoteamet uppger att elevens handledare har begärt in sjukintyg men att det inte har inkommit till skolan. Eleven har 57 procents frånvaro under perioden januari till och med april 2025 och saknar betyg i tre ämnen höstterminen 2024.

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 2 § skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt.

Enligt 7 kap. 3 § skollagen framgår att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till grundläggande utbildning i allmän skola.

Enligt 7 kap. 17 § skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Enligt 7 kap. 19 a § skollagen ska rektorn, om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som anordnas för utbildningen i grundskolan, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan och om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

I förarbetena framhålls att en utredning av orsakerna till en elevs frånvaro alltid måste baseras på elevens hela situation. En elevs omfattande frånvaro beror ofta på en komplex situation med olika slags problem som kan röra både hem och skola. Många av orsakerna kan vara skolrelaterade och kräva åtgärder i skolan. Samtidigt kan hemförhållandena vara svåra och i vissa fal förekommer det att vårdnadshavaren inte bidrar till, eller på grund av sociala orsaker inte har möjlighet, att se till att eleven går till skolan. Det förekommer också att organisatoriska faktorer är orsaken till en elevs långvariga frånvaro. Exempel på detta kan vara brister i frånvarorapporteringen, låg grad av lärarkontakt, håltimmar, lärarbyten, brister i lärarmiljön eller otydlig ansvarsfördelning bland vuxna i skolan. Det kan även finnas fall där vårdnadshavare medvetet håller barn från skolan, exempelvis vid en utlandsresa där eleven inte har beviljats ledighet eller på grund av psykisk ohälsa. I vissa extrema fall kan det vara fråga om hedersförtryck och att barnet blivit bortfört från landet (prop. 2017/18:182 s. 58).

Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. Det kan i vissa fall räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärarendemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilda eleven. Fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen

utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster (prop. 2017/18:182 s. 59 f).

I 7 kap. 21 § skollagen anges att hemkommunen i fråga som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov ska samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 7 kap. 22 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister i arbetet med att initiera samt skyndsamt och i tillräcklig omfattning utreda de bakomliggande orsakerna till elevers frånvaro. Detta leder följaktligen till brister i arbetet med att vidta åtgärder för att tillgodose elevers rätt till utbildning. Skolinspektionen konstaterar även brister i skyldigheten att anmäla till huvudman när en utredning av orsaker till en elevs frånvaro har inletts. Det är ett lagstadgat krav att en anmälan till huvudmannen aktualiseras så snart en utredning startas eftersom huvudmannen har ett särskilt utpekat ansvar för elevers rätt till utbildning. Huvudmannen ska säkerställa att ingen elev faller mellan stolarna och går minste om utbildning utan att lämpligt stöd och hjälp ges i varje enskilt fall.

Uteblivna eller otillräckliga utredningar om bakomliggande orsaker till frånvaro riskerar att medföra att otillräckliga åtgärder vidtas för att komma till rätta med elevers frånvaro. Skolinspektionen bedömer att utredning av de bakomliggande orsakerna till frånvaro behöver genomföras i vart fall för eleverna 11 och 37. Det handlar om elever med omfattande frånvaro, elever som inte når betygskriterierna i flera ämnen och där det framkommer att utredningar av de bakomliggande orsakerna till frånvaro inte har genomförts. Vad beträffar elev 11 har särskilt stöd satts in utan föregående utredning och dessutom har rektorn fattat beslut om distansundervisning trots att Sundsvalls kommun saknar godkännande som utförare av sådan undervisning. Det framkommer inte att skola eller huvudmannen, som har ett särskilt utpekat ansvar för elevers rätt till utbildning, har säkerställt att eleven är för sjuk för att vara mottaglig av undervisning i skolan. Detta utgör brister.

Skolinspektionen konstaterar även att det finns flera exempel på elever där det är oklart vilka åtgärder som har aktualiserats och exempel där åtgärder som hittills har vidtagits inte har varit tillräckliga för att vända elevernas frånvaro till närvaro. Det kan ha ett direkt samband med otillräckliga utredningar av orsaker till frånvaro samt uteblivna uppföljningar och utvärderingar av vidtagna åtgärder. Det handlar i vart fall om eleverna 9, 10 och 12. Detta utgör en brist.

Om de åtgärder som sätts in inte ger effekt måste skolan aktivt pröva nya åtgärder så att eleven så fort som möjligt ska öka sin närvaro och delta i undervisningen. I detta kan ingå att komplettera utredningen av orsaker till frånvaro och det eventuella behovet av särskilt stöd. Skolan kan genomföra en samlad utredning av orsakerna till frånvaro och behovet av särskilt stöd så länge förutsättningarna för respektive utredning är uppfyllda. Skolinspektionen finner även skäl att framhålla vikten av att skolan i en utredning om frånvaro tar ställning huruvida frånvaron är att betrakta som giltig eller ogiltig frånvaro eftersom det kan ha betydelse för vilka åtgärder som behöver sättas in för att vända en elevs frånvaro till närvaro. Vid normal sjukfrånvaro finns sällan skäl att ifrågasätta vårdnadshavares uppgifter men vid längre eller upprepad sjukfrånvaro kan det finnas skäl att efterfråga läkarintyg eller att elevens hälsotillstånd bekräftas av personal med relevant utbildning såsom sjukvården, skolläkare eller psykolog.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sundsvalls kommuns verksamhet vid Vibackeskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd samt skolplikt och rätt till utbildning. Det finns därför skäl att förelägga Sundsvalls kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tillfrågade elever, lärare och rektorn uppger att elever i årskurs 7–9 från och med årsskiftet 2024/25 erbjuds extra studietid vid två tillfällen per vecka om sammanlagt två timmar efter ordinarie undervisning är slut för dagen. Den extra studietiden bemannas med undervisande lärare i olika ämnen och samtliga elever erbjuds att delta. Innan årsskiftet uppgick inte omfattningen av extra studietid till åtminstone två timmar per vecka men detta har justerats inför vårterminen 2025, uppger skolpersonal.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under, eller i direkt anslutning till, skoldagen. Det framgår vidare att den extra studietiden inte ska räknas in i den minsta totala undervisningstiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att skolan under höstterminen 2025 inte erbjudit elever åtminstone två timmar extra studietid per vecka men att detta justerats inför vårterminen 2025. Skolinspektionens bedömning är mot denna bakgrund att huvudmannen uppfyller författningarnas krav inom området extra studietid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Johannes Behndig.

Utredaren Malin Tornberg har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Ylva Ohlsson medverkat.